

Landelijk Meetnet Libellen - nieuwsbrief

Oktober 2013

Beste libellenteller,

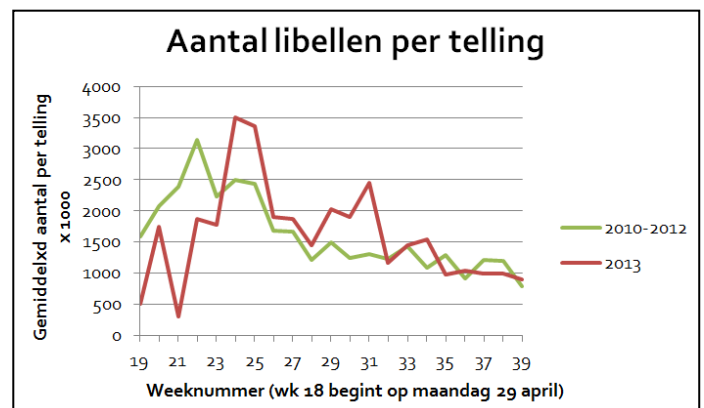
De maand oktober staat weer op de kalender: het libellentelseizoen van 2013 zit er weer op! Voor de meeste waarnemers zal het een prima teljaar zijn geweest. Het voorjaar begon koud en nat, maar de lange warme zomer heeft dat ruimschoots goed gemaakt. Dat leverde genoeg mooie teldagen op om uit te kiezen. Momenteel vliegen er nog steeds heidelibellen en glazenmakers rond in de herfstzon, maar naar mate de nachten kouder worden zal dat spoedig afnemen. Voor ons is het nu weer tijd om de balans op te maken van afgelopen jaar. In deze nieuwsbrief alvast enkele voorlopige resultaten.

Einde telseizoen: voer uw resultaten in!

Op ca. 60% van de routes zijn inmiddels gegevens ingevoerd. Dat is iets minder dan gemiddeld in de ze tijd van het jaar, dus veel waarnemers hebben nog een klusje te klaren. Wij vragen iedereen om de resultaten nu spoedig in te voeren, in ieder geval voor 1 november. Zodoende kunnen wij weer tijdig alle resultaten controleren en samen met het CBS de trends gaan berekenen voor het jaarverslag over 2013. Alvast bedankt!

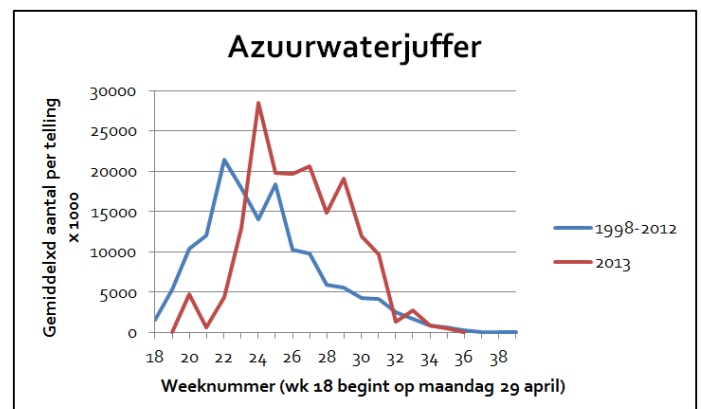
Aantal libellen per telling

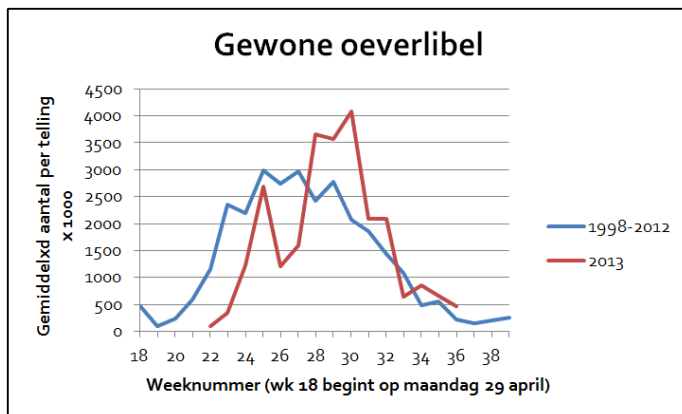
Als we in de voorlopige resultaten kijken naar het gemiddeld aantal getelde libellen per route dan valt op dat de aantallen in het voorjaar aanvankelijk laag waren in vergelijking met de voorgaande drie jaar. Later verbetert die situatie (net als het weer) en blijkt 2013 al met al een goed libellenjaar te zijn geweest.

Verschuiving van de vliegtijd

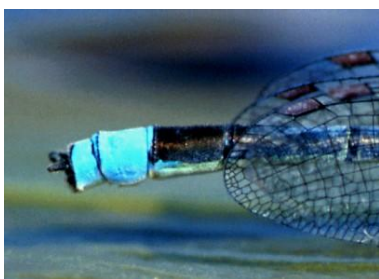
Het koude voorjaar heeft een duidelijk effect gehad op het verloop van het libellenseizoen. Voor veel soorten lag de vliegpiek zo'n twee weken later dan gemiddeld in voorgaande jaren. Voorbeelden daarvan zijn de azuurwaterjuffer en de gewone oeverlibel, twee toenemende soorten die ook in 2013 een goed jaar hebben gehad.

Late roodoogjuffers

Bij het tellen van roodoogjuffers is oplettendheid altijd geboden. Beide soorten lijken immers sterk op elkaar. De vliegtijd is wel verschillend: gemiddeld vliegt de grote roodoogjuffer vroeger in het jaar dan de kleine roodoogjuffer. Een roodoogjuffer in mei is

Grote roodoogjuffer

Kleine roodoogjuffer

meestal een grote en een roodoogjuffer in september zal dus wel een kleine zijn?

Helaas, dat laatste blijkt niet meer te kloppen. De laatste jaren ontvangen we namelijk steeds meer waarnemingen van grote roodoogjuffers in de nazomer. En dat zijn geen 'bejaarde' exemplaren, maar juist verse. Het lijkt erop dat de grote roodoogjuffer in gunstige jaren een kleine tweede generatie heeft, hoewel die term niet helemaal juist is. Hoe zit dat?

Grote roodoogjuffers overwinteren meestal twee keer als larf alvorens ze in het voorjaar uitsluipen. Maar als de groeiomstandigheden gunstig zijn blijken sommige larven al in staat om voor aanvang van de tweede winter uit te sluipen. Die juffers verschijnen dus vanaf eind augustus tot in oktober, wanneer je eigenlijk alleen nog de laatste kleine roodoogjuffers verwacht. Waarschijnlijk gebeurt dit steeds vaker, nu het aantal warme zomers toeneemt.

Kortom: ga bij het op naam brengen van roodoogjuffers langs je telroute dus niet af op de vliegtijd, maar let op de echte determinatiekenmerken!

Hoe vaak moet ik tellen om mee te kunnen doen?

Niet altijd werkt het weer mee in ons land (zoals dit voorjaar), en als er dan ook nog allerlei sociale verplichtingen of ziekte bij komen, dan kan het aantal tellingen wel eens zo laag worden dat tellers zich afvragen: "Heeft het nog wel zin dat ik tel?"

Het antwoord is simpel: Jazeker. We kijken voor elke soort welke routes voldoende geteld zijn. Dus een route die in een bepaald jaar maar enkele keren geteld is in het voorjaar en daarna niet meer, is perfect voor de vuurjuffer, maar doet niet mee voor de paardenbijter. Vooral invoeren dus, die paar tellingen uit het voorjaar. Sterker nog: nieuwe analysetechnieken, die nu geïmplementeerd worden, maken het mogelijk om zelfs één telling zinvol te gebruiken.

Er zit dus geen grens meer aan de hoeveelheid tellingen op een route, niet naar boven (u mag zo vaak tellen als u wilt, zelfs vaker op één dag) en niet naar beneden (ook als door allerlei omstandigheden maar één telling in een jaar lukt, is dat nog een zinvolle bijdrage). Uiteraard hopen we dat zo veel mogelijk tellers met grote regelmaat en verspreid over het seizoen blijven tellen, omdat dat het meeste oplevert. Maar alle andere gegevens doen ook mee.

2013: een bijzonder jaar voor heidelibellen

De warme zomer van dit jaar heeft ervoor gezorgd dat er veel 'leuke' heidelibellen zijn waargenomen. Zo is de zuidelijke heidelibel verspreid door het land van meer dan twintig locaties gemeld, tot Noord-Friesland aan toe. Dat is misschien niet zo indrukwekkend als de invasie van 2006, maar toch beduidend meer dan in de afgelopen jaren. Ook de geelvlekheidelibel was dit jaar wat minder zeldzaam dan in voorgaande jaren. Het is lang geleden dat we een échte invasie van deze soort gehad hebben, maar dit jaar was er in elk geval een kansje om hem tegen te komen. Aan de resultaten van het meetnet is dat overigens niet te zien. Er zijn geen waarnemingen van zuidelijke of geelvlekheidelibellen langs de telroutes gedaan. Of moeten die nog worden ingevoerd? We zijn benieuwd... De laatste bijzondere gebeurtenis rondom heidelibellen is de ontdekking van een waarschijnlijke populatie Kempense heidelibellen in Nationaal Park Weerribben-Wieden. Van deze ernstig bedreigde soort, die al jaren een marginaal bestaan heeft langs de Belgische grens in Brabant, werden tientallen dieren gevonden op verschillende plekken binnen het park. Het zou fantastisch zijn als de Kempense heidelibel hier werkelijk vaste voet aan de grond weet te krijgen. Als dat gebeurt zullen we zeker op zoek gaan naar tellers om de ontwikkeling te volgen.

Wilt u uw ervaring delen met andere tellers?

Heeft u leuke ervaringen op uw route en wilt u die delen met andere tellers? Wij ontvangen graag uw verhaal. Stuur het naar meetnetten@vlinderstichting.nl.

Contact

Mocht u contact met ons willen, dan kunt u ons altijd bellen of e-mailen.

Landelijk Meetnet Libellen

Tim Termaat

Kim Huskens

José Kok

Kars Veling

Tel.: 0317 467346

meetnetten@vlinderstichting.nl

Deze nieuwsbrief wordt via email verstuurd aan alle tellers van het Landelijk Meetnet Libellen. Mocht u geen prijs stellen op de nieuwsbrief, dan kunt u de verzending stoppen door op meetnet.vlinderstichting.nl bij Instellingen de optie Nieuwsbrief abonnement op nee te zetten.